

2003 A TEHETETLENKEDÉSEK ÉVE

FONTOSABB ESEMÉNYEK

Január 11.

Az esztergomi bazilikában beiktatják hivatalába Erdő Pétert, az új esztergomi érseket, akit később, október 21-én a pápa bíborossá avat, ezzel teljessé válik a katolikus egyház élén történt őrségváltás.

Március 18.

Hazánk felkerült az iraki hadműveleteket támogató országok washingtoni listájára, s ettől a perctől kezdve – a háborús szerepünket illetően – hónapokig tartó szöcsaták, belső indíttatású külpolitikai viták vették kezdetüket. Egészen június 2-ig, amikor a parlament megszavazta 300 magyar katona Irakba küldését...

Az év elején még minden szépek és nyugodtnak mutatkozott. Ez az év az unióhoz történő csatlakozás miatt fontos történelmi fordulópontnak ígérkezett. Reméltük, hogy ennek jegyében végre kiemelkedhetünk a kisszerűségek, a nevetséges közéleti háborúskodások, a betartás örömeire építő viselkedések fogságából. A kormány, a miniszterelnök, a koalíció pártjai januárban még megnyugtató fölényrel vezették a közvélemény-kutatók listáit, úgy tűnt tehát, hogy minden feltétel adott a megfontolt belső konszolidációhoz. Mégsem így történt. Olyannyira nem, hogy az

év végén már egy szétzilálódott, sehová nem vezető konfliktusok tömegével megterhelt, gazdasági perspektíváit elvesztett közhangulatú ország nézett vissza ránk.

Medgyessy Péter miniszterelnöki alkalmassági mutatója januárban még 63 pont volt, decemberben ez 48 pontra csökkent. László Csaba pénzügyminiszter megítélése még ennél is meredekebben hanyatlott (56-ról 38-ra). Nem ennyire gyorsan, de folyamatosan csökkent a kormány egészével való elégedettség is, s nem meglepetés, hogy 2003-ban az MSZP adatai esetében is ugyanezt az ívet lát-

tuk kirajzolódni. Januárban még az MSZP–Fidesz-versenyfutásban – a biztos választók között – a szocialisták 52:38 arányban vezettek, decemberben viszont már 43:48-ra változott az arány a Fidesz javára, vagyis az év végén egyértelműen már a Fidesz volt a legelfogadottabb párt. Ha az év egészét aprólékosan vizsgáljuk, akkor több mint feltűnő, hogy mind Medgyessy Péter, mind a kormányzás, mind a szocialisták megítélésében a nyári hónapok jelentették a fordulatot. (A kormányfő június–szeptember között vesztett 14 pontnyit elfogadottságából, az MSZP júliusban még 9 szá-

Erdő Pétert januárban esztergomi érsekké avatták, s e döntéssel lényegében befejeződött a hazai katolikus egyház legújabb kori belső modernizációja

2009 2008 2007 2006 2005 2004 **2003** 2002 2001 2000 1999 1998 1997 1996 1995 1994 1993 1992 1991 1990 1989 1988

Ilyen a hó... a kormány a rendkívüli hóhelyzet következményeit vizsgálta a Borsod megyei helyszíni szemén

Hogyan lesz ebből kormányzati döntés...?! A kormány a február 14-ei ülése előtt Medgyessy Péter Európa tervének részleteivel ismerkedett

FONTOSABB ESEMÉNYEK

Április 11.

Szivárgást észlelnek a paksi atomerőmű kettes blokkjában. Hetekig tartó ködösítés, lényegtelenítési kísérletek után csak fokozatosan derül ki a veszély valós mérete. Április végén parlamenti meghallgatásra, május végén pedig több felelős paksi vezető leváltására is sor kerül. Az ügy csak június végén tűnik el véglegesen a lapok címloldaláról.

Április 12.

A magyar lakosság 42,62 százalékos részvétellel, csaknem 84 százalékos „igen” szavazatokkal megerősítve népszavazáson támogatta hazánk csatlakozását az Európai Unióhoz. Négy nappal később Athénban, ünnepélyes külsőségek közepette, Medgyessy Péter és Kovács László aláírják a csatlakozási szerződés dokumentumait. A magyar delegációban ott van az elmúlt évtized valamennyi fontos hazai közjogi méltósága, ezzel is kifejezve azt, hogy az egész nemzet érdekét szolgáló, történelmi jelentőségű pillanatról van szó.

Május 5.

Medgyessy Péter – ígéretéhez híven – az első évfordulón átalakítja kormányát. Az öt új tag, továbbá a – már korábban kényszerűen lebonyolított – Kiss Elemér–Kiss Péter csere nemcsak személyi, de szerkezeti változtatásokat is sejtet. Úgy tűnik, hogy a korábbiakhoz képest a továbbiakban sokkal erőteljesebb pártbefolyásra lehet számítani. Négy nappal később az IMF határozott bírálóiban részesíti a magyar kormány gazdaságpolitikáját a fizetési mérleg hiányának aggasztó növekedése, illetőleg a magyar gazdaság versenyképességét csökkentő tényezők erősödése miatt.

1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 **2003** 2004 2005 2006 2007 2008 2009

A KULCSÁR-ÜGY

2003. június 16-án ismeretlen tettesek a nyílt utcán úgy megverték Szász Károlyt – a Pénzügyi Felügyelet elnökét –, hogy őt azonnal kórházba kellett szállítani. A pillanatokon belül megindított vizsgálatok napokon belül a rendszerváltás addigi legnagyobb méretű, s legszövevényesebb pénzügyi botrányára derítettek fényt. Három héten belül a szájak a K&H bankhoz, s annak egyik – Kulcsár Attila által vezetett – részlegéhez vezettek. A nyomozók egy hónappal később Bécsben elfogták az ügy névadóját, s ettől kezdve a hazai igazságszolgáltatás egyik legzavarbaejtőbb szappanoperája kezdődött el. Mintegy 22 milliárd forint összegű sikasztás, csalás részleteivel ismerkedhetett meg napról napra a közvélemény, hiszen június 16-tól november elejéig, 18 héten keresztül a hazai médiumokban ez a botrány volt a vezető hír. A két nagy párt vezetői rendszeresen egymást vádolták meg a sikasztási üggyhez fűződő közvetett kapcsolatokkal. Ehhez képest

meglepetést keltett, hogy a több mint öt évvel később – 2008. augusztus végén – megszületett elsőfokú ítéletben a sokat emlegetett politikai szájaknak már a nyomát sem lehetett megtalálni. S a lehetséges károsultakról is roppantul szűkszavú ismereteket kaphattunk. Végül 24 vádlott ellen emeltek vádat, hét személyt ítétek szabadságvesztésre, s az ügy névadóját, Kulcsár Attilát sikasztás és okirat-hamisítás miatt 8 év börtönbüntetésre ítélték. Az „évtized botrányának” kikiáltott brókerügy a politikai osztály szavahihetőségének maradványát is alaposan megtépázták, miként az igazságszolgáltatás hatékonyságába vetett bizalmakét is.

2009. december elején a főügyészség az ügy újratárgyalását kezdeményezte a Fővárosi Ítéltáblánál, vagyis e kézirat lezárásakor sem állíthatjuk, hogy Kulcsár Attila sokmilliárdos sikasztási ügyében kimondták volna az utolsó szót... Talán még az elsőt sem.

- Ez az a toll, amellyel aláírták hazánknak az Európai Unióhoz való csatlakozási okmányát

A KÖZVÉLEMÉNY VÁLTOZÁSAI 2003-BAN

A biztosan szavazók pártválasztásainak megoszlása: (csak a két nagy párt adatai, százalékos megoszlásban)

2003 JANUÁR–AUGUSZTUS–DECEMBER KÖZÖTT:

MSZP	52%	48%	43%
Fidesz	38%	44%	48%

ALKALMASSÁGRÓL VALLOTT VÉLEMÉNYEK VÁLTOZÁSAI:

Medgyessy Péter (kormányfő)	63,0%	52,0%	48,0%
László Csaba (pénzügyminiszter)	56,0%	41,0%	38,0%
A kormány átlaga	55,4%	48,2%	46,8%

Forrás: Szonda-Ipsos, MPÉ, 2004.

A Legfelsőbb Bíróság – áprilisi jogerős ítéletében – Tocsik Márta büntetését börtön helyett pénzbüntetésre változtatta

2009 2008 2007 2006 2005 2004 **2003** 2002 2001 2000 1999 1998 1997 1996 1995 1994 1993 1992 1991 1990 1989 1988

Mintha valaki hiányozna, nem...?

A rendszerváltás kezdetétől eltelt 13 év meghatározó magyar politikusaiknak küldöttsége Athénba repült, hogy hazánk uniós csatlakozásának ünnepélyes aláírásán valamennyien jelen legyenek

zalékponttal több támogatót tudhatott magáénak, mint a Fidesz, ám szeptemberben ez már éppen fordítva volt.)

Mi okozhatta ezt a meglepően gyors és nagymértékű fordulatot? Ezúttal sem lehetséges egyetlen okot felmutatni, de legalább hat olyan tényezőt meg tudunk nevezni, amely számos ponton egymást megerősítve, együttesen járult hozzá e fordulathoz, s így az év alapvető jellemzőinek kiforrásához.

1. A lényeg természetesen abból a feloldhatatlan ellentmondásból adódott, hogy a kormánynak egyszerre kellett volna a külföldi befektetők számára is elfogadható, hiteles döntéseket produkálni, ugyanakkor e döntésekkel lehetőleg nem felszítani a hazai lakosság gyanakvását. Azt, amit az előző évben nagy-nagy erőfeszítésekkel, s aránytalan mértékű forrásokkal sikerült lecsillapítani. A két szándék 2003-ban folyamatosan keresztezte egymást, ami a magyar gazdaság adott állapotában nem is lehetett másként.

2. 2003-ban ugyanis minden lényeges makrogazdasági mutató sokkal kedvezőtlenebbül alakult annál, mint ahogyan azt előzetesen remélték. Egy ideig ugyan lehetett úgy tenni, mint ha csak pillanatnyi zavarokról lenne szó, ám a forint elleni ismétlődő támadások, az árfolyam-mozgás kilengései, a váratlan kamatemelések, az adótábla jövőjéről szóló ellentmon-

Másnap – április 16-án – sor is került a történelmi jelentőségű ceremóniára: Medgyessy Péter kormányfő és Kovács László külügyminiszter aláírják a csatlakozási dokumentumot

FONTOSABB ESEMÉNYEK**Május 30.**

Tömegverekedés, botrány és erőszak a Fradi-pályán. Az utolsó fordulóban a Ferencváros a saját pályáján veszti el a bajnoki címet, s a betóduló – feldühödött és jól szervezett – szurkolók nemcsak a vendégjátékosokat, de a sajátjaikat sem kímélik. A hazai labdarúgás intézményi viszonyaira jellemző módon, a következő hónapokban összesen négy különböző, egymásnak alapvetően ellentmondó elmarasztaló határozat születik. Az erőszak minősítésén is vita folyik, holott a tévénezők százezrei „élőben” is pontosan láthatták: mi történt, és mi nem.

Június 16.

Emlékezetes és sokatmondó nap. Az országgyűlés – sok hónapos és heves ellenkezések ellenére is – elfogadta a kórház törvényt, amit a köztársasági elnök később visszaküld megfontolásra. Újra elfogadják, majd újabb megtámadások után az Alkotmánybíróság semmisíti meg az év végén, december 15-én. Az év egyik állandó, túlpolitizált és átláthatatlan vitákkal tönkretett ügyét akár a 2003-as év egyik szimbólumának is tekinthetjük.

Július 16.

A kormányfő bejelenti, hogy 2008. január 1-jétől tervezzük bevezetni az erőt. Ugyanekkor László Csaba, pénzügyminiszter vázolja a közeljövőben követendő gazdaságpolitika néhány igen kellemetlen következményét is. Az utóbbi hír kap nagyobb visszhangot.

Szeptember 24.

Juhász Ferenc honvédelmi miniszter ismerteti a kormány által elfogadott haderőreform részleteit, s bejelenti, hogy 2005 nyarán szerelnek le az utolsó sorkatonák. Azaz – sok-sok fiatal öröme – hazánkban megszűnik a kötelező katonai szolgálat.

112

Október 24.

Politikai párttá alakul a Jobbik nevű mozgalom.

Roppant feszült hangulatú utolsó forduló a Fradi-pályán, a végén eddig nem látott erőszakos jelenetekkel tarkítva

Egy sok évig tartó botrány kezdő pillanata: Szász Károlyt az utcai megveretése után kórházban ápolják

Csurka István október 20-án beszédet mondott a MIÉP nagygyűlésén

dásos és a kiigazítási csomagtervekről felröppenő hírek előbb-utóbb meghozták a maguk a kellemetlen következményeit. Szeptemberben már a lakosság elsöprő többsége úgy vélte, hogy az ország gazdasági kilátásai sokkal rosszabbak, mint a saját háztartásuké. (Ez azért lényeges, mert a várakozások általában fordítottan alakulnak: a lakosság rendre a maga helyzetét látja borúsabbnak, s nem az országét.)

3. A kormányzat szinte hónapról hónapra megpróbálkozott valamiféle pozitív kommunikációs offenzívával, ám ezeket vagy félbehagyták, vagy a viszályjukra fordultak. (Se szeri, se száma az olyan öngóloknak, mint a februári Európa-terv, amiből nem sikerült kormányprogramot alkotni, a söjtöri – balul sikerült – kormányrendezvény, a többszörös szekszárdi hídavatás, a Hősök terén botrányba torkollott beszéd és még tucatjával lehetne felidézni az év kormányzati bénázásait.)

4. Mindeközben volt éppen elég olyan botrány, amelyben a közvélemény egyértelmű, gyors és határozottabb cselekvéseket várt volna el. Ezek az ügyek nem feltétlenül tartoztak volna közvetlenül kormányzati hatáskörbe, ám a hosszadalmas hatóság/szervezeti tehetetlenkedések mégis az összkormányzat alkalmatlanságát támasztották elő. (A paksi üzemzavar kapcsán történt sumákolás például hét héten keresztül adott címlapsztorit az újságoknak; egész évben keresték az MTV elnökét, s végül olyan szégyenteljes megoldás született, hogy viharos gyorsasággal kellett a nehezen megtalált jelölttől megszabadulni. Számptalan botrány esetében az elemi rendvédelmi képességek kérdőjeleződtek meg, így a Fradi-pályán történt veredéstől a Kendermag Egyesület tüntetésén történt összecsapásokig stb.)

2009 2008 2007 2006 2005 2004 **2003** 2002 2001 2000 1999 1998 1997 1996 1995 1994 1993 1992 1991 1990 1989 1988

5. A Fidesz mindeközben stratégiát váltott, s az év során három nagyobb hullámban olyan kommunikációs rohamot szervezett meg a kormánnyal szemben, amelyből a megtámadottak egyszer sem tudtak sikeresen kibújni. Az év első hat hetének támadásait még valóban

6. A legnagyobb veszteséggel azonban az előző évben meghirdetett korrupció-ellenességi politika járt. 2003-ban egyrészt kudarcba fulladt valamennyi olyan kormányzati kísérlet, amellyel a korábbi fideszes visszaéléseket szeretnék volna bizonyítani. (S ezen az sem vál-

zást és tehetetlenkedést – a közvélekedés már az új korszak nyakába varrta. A Kulcsár Attiláról elhíresült sikkasztási ügy nemcsak a rendszerváltás legnagyobb volumenű csalása lett, hanem a politikai osztály korruptségének a szimbóluma is. A Medián augusztustól kezdve fo-

nem lehetett teljes komolysággal venni. Ám a nyáron, az első megszorító intézkedések megszervezése kapcsán a kormányzat tehetetlenül nézte, ahogyan a Fidesz Medgyessy-csomagként démonizálja mindazokat a döntési kísérleteket, amelyek minimálisan szükségsek voltak, s helyettük egyébként az ellenzéknek sem volt semmiféle alternatív javaslata.

toztatott, hogy a parlamentben az említett ügyek kapcsán interpelláló legfőbb ügyészt tizenegy alkalommal is leszavazták.) Másrészt viszont megjelentek és napi botrányokká váltak az új berendezkedés reprezentánsainak kisebb-nagyobb ügyei. A nyáron kitört brókerbotrány pedig alapvető lélektani fordulatot hozott, mert ezt az ügyet – legalábbis a körülötte zajló hazudo-

lyamatosan mérte a brókerügy társadalmi fogadtatását, az év végén a lakosság 97 százaléka hallott az ügyről, 68 százalék úgy gondolta, hogy mind a két politikai oldal egyaránt érintett benne, s decemberben 78 százalék gondolta azt, hogy soha nem fog kiderülni az igazság... A brókerbotrány lett a Medgyessy-kormány Tocsik-ügye, akár tudtak erről, akár nem.

A szlovák, a cseh, a magyar és a lengyel államfők – a visegrádi négyek – az uniós csatlakozásuk előtti utolsó találkozójukat tartják novemberben, Budapesten